

[JAARVERSLAG 2017
OVER HET ARCHIEFTOEZICHT]

1. De toezichtsoopdracht van het Rijksarchief: wettelijk kader

Het archieftoezicht is verankerd in de archiefwet van 24 juni 1955, zoals gewijzigd door de wet van 6 mei 2009, en in het koninklijk besluit van 18 augustus 2010 tot uitvoering van de artikelen 5 en 6 van de archiefwet van 24 juni 1955. De Algemeen Rijksarchivaris en zijn gemachtigden oefenen toezicht uit "op de wijze waarop de overheden archieven beheren en bewaren die bij hen berusten, ongeacht hun drager en materiële vorm". Ze voeren inspecties uit en doen aanbevelingen om het archief- en informatiebeheer van de overheden te verbeteren. Openbare instellingen mogen geen documenten vernietigen zonder de schriftelijke en uitdrukkelijke toestemming van de Algemeen Rijksarchivaris of zijn gemachtigden. Rijksarchivarissen waarderen overheidsinformatie – d.w.z. dat ze de wetenschappelijke, historische en maatschappelijke waarde ervan inschatten – en leggen de definitieve bestemming ervan vast in selectielijsten. De vraag die bij dit alles wordt gesteld, luidt: moeten de archieven na afloop van de bewaartermijn vernietigd worden of dienen ze daarentegen voor blijvende bewaring overgebracht te worden naar het Rijksarchief ten behoeve van het onderzoek? Het proces van waardering, selectie, vernietiging en/of overbrenging helpt de administraties ('archiefvormers' in het jargon) om hun informatie leesbaar en beheersbaar en daarmee vindbaar en toegankelijk te houden, maar zorgt er ook voor dat het archivalisch patrimonium in het Rijksarchief terecht komt, waar het in optimale omstandigheden wordt bewaard en duurzaam toegankelijk wordt gemaakt voor wetenschappelijk onderzoek en voor het grote publiek.

2. Toezicht in cijfers

Archieftoezicht is een zaak van het hele Rijksarchief. De afdeling Toezicht en advies coördineert het nationaal archieftoezicht en oefent toezicht uit op de centrale diensten van de federale organisaties met zetel in Brussel (de FOD's, de POD's, de instellingen van openbaar nut, de openbare instellingen van de sociale zekerheid enzovoort). De Rijksarchieven in de provincies staan in voor het archieftoezicht op de buitendiensten van de federale organisaties, op hoven en rechtbanken en op regionale en lokale instellingen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal plaatsbezoeken bij archiefvormers en van het aantal strekkende meter archief dat met toestemming van het Rijksarchief werd vernietigd. Onder de noemer 'toezichtsactiviteiten' vallen zowel formele inspectiebezoeken als bezoeken aan archiefvormers met het oog op de opmaak van een selectielijst, als adviesverlening in het kader van de voorbereiding van selectieoperaties en archiefoverbrengingen. De totale archiefaangroei in het Belgische Rijksarchief bedroeg in 2017 8.693 strekkende meter. De gedetailleerde cijfers (aanwinsten per Rijksarchief) zijn opgenomen in het Jaarverslag 2017.¹

	Aantal toezichtsactiviteiten/ plaatsbezoeken bij archiefvormers (meeteenheid: halve dag)	Aantal strekkende meter archief waarvoor toelating tot vernietiging werd gegeven
Afdeling Toezicht en advies	230	8.028
OD1 – Rijksarchieven in Vlaanderen	152	17.041
Antwerpen-Beveren	5	4.895
Brugge	15	3.740
Gent	80	4.954
Hasselt	23	676
Kortrijk	15	935
Leuven	14	1.842
OD2 – Rijksarchieven in Wallonië	308	5.641
Aarlen	156	59
Luik	27	1.829
Louvain-la-Neuve	40	358
Bergen	34	804
Namen	37	1.454
Saint-Hubert	1	62
Doornik	0	1.075
Eupen	13	0
OD3 – Rijksarchieven in Brussel	296	3.611
ARA – afdeling 4	4	0
ARA – afdeling 5	10	0
ARA2	225	0
Archief van het Koninklijk Paleis	0	0
Rijksarchief te Brussel	57	3.611
OD4 – CegeSoma	0	0
Totaal 2017	986	34.321
Totaal 2016	593	27.106

¹ Het Rijksarchief in 2017. Feiten en cijfers, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2018, p. 6-7.

3. Overzicht van de bezochte instellingen

Afdeling Toezicht en advies

Instellingen van de rechterlijke macht	1
Centrale diensten van de FOD's en POD's en federale overheidsinstellingen	54
Buitendiensten van de FOD's en POD's	
Regionale en communautaire instellingen	1
Provinciale instellingen	
Gedecentraliseerde diensten van de federale politie	
Lokale politiezones	
Gemeenten	
OCMW's	
Intercommunales	
Kerkfabrieken en protestantse kerken	
Notarissen	
Openbare ziekenhuizen	
Andere	

OD1 – Rijksarchieven in Vlaanderen

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vl.	West-Vl.	Vlaams-Brabant
Instellingen van de rechterlijke macht	6	3	9	15	9
Centrale diensten van de FOD's en POD's en federale overheidsinstellingen					
Buitendiensten van de FOD's en POD's	2		2		2
Regionale en communautaire instellingen					
Provinciale instellingen	2	1			
Gedecentraliseerde diensten van de federale politie					
Lokale politiezones	1	1			
Gemeenten		6	1	1	1
OCMW's		4			3
Intercommunales					
Kerkfabrieken en protestantse kerken	2	2	1	15	
Notarissen					
Openbare ziekenhuizen					
Andere					

OD2 – Rijksarchieven in Wallonië

	Aarlen	Luik	Louv-la-Neuve	Bergen	Namen	Doornik	Eupen
Instellingen van de rechterlijke macht	2	3	5	6	6	2	1
Centrale diensten van de FOD's en POD's en federale overheidsinstellingen							
Buitendiensten van de FOD's en POD's	3			14	4	4	2
Regionale en communautaire instellingen	2		1		4		3
Provinciale instellingen					7		
Gedecentraliseerde diensten van de federale politie					2		
Lokale politiezones		1			1		
Gemeenten	10	3	8	7	14	1	
OCMW's	4	3	1	2	3	1	
Intercommunales	1				1		
Kerkfabrieken en protestantse kerken	3	4	2	14	5		
Notarissen					4	1	
Openbare ziekenhuizen					1		
Andere		1	2	2			

OD3 – Rijksarchieven in Brussel

	ARA – afdeling 4	ARA – afdeling 5	ARA2	Archief van het Koninklijk Paleis	Rijksarchief te Brussel
Instellingen van de rechterlijke macht					5
Centrale diensten van de FOD's en POD's en federale overheidsinstellingen		25	3		
Buitendiensten van de FOD's en POD's					1
Regionale en communautaire instellingen		1			3
Provinciale instellingen					
Gedecentraliseerde diensten van de federale politie					
Lokale politiezones					4
Gemeenten					7
OCMW's					5
Intercommunales					
Kerkfabrieken en protestantse kerken	1				1
Notarissen					
Openbare ziekenhuizen					1
Andere					

4. Archiefselectielijsten

De Algemeen Rijksarchivaris valideerde in 2017 twaalf nieuwe of geactualiseerde selectielijsten:

- DEVOLDER Kathleen, *Archief van de FOD Sociale Zekerheid: Directie-generaal Zelfstandigen. Archiefselectielijst 2016*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5683)
- DEVOLDER Kathleen, *Archives du SPF Sécurité sociale: Direction générale Personnes handicapées. Tableau de tri 2014*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5686)
- JACQUEMIN Madeleine, BAILLY Hippolyte et MACQUOY Sarah, *Archives de l'Institut belge des Services postaux et des Télécommunications. Tableau de tri 2014 - version adaptée en 2016*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5739)
- JACQUEMIN Madeleine, BAILLY Hippolyte et MACQUOY Sarah, *Archief van het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). Archiefselectielijst 2014 - versie aangepast in 2016*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5740)
- *Archives de la police locale. Tableau de tri 2017. Version révisée du tableau de tri diffusé via la circulaire ministérielle PLP 40 (Moniteur Belge, 7 avril 2006)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5745)
- *Archieven van de lokale politie. Archiefselectielijst 2017. Herwerkte versie van de selectielijst verspreid via de ministeriële omzendbrief PLP 40 (Belgisch Staatsblad, 7 april 2006)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5746)
- LELOUP Geert, *Archief van het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie. Voorbereidend studiedossier van de Archiefselectielijst 2017*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5769)
- LELOUP Geert, *Archief van het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie. Archiefselectielijst 2017*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5770)
- TROCH Kevin, *Archives du Fonds des accidents du travail. Tableau de tri 2017*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5774)
- LELOUP Geert, *Archief van de Federale Overheidsdienst Financiën: Koninklijke Munt van België. Voorbereidend studiedossier van de archiefselectielijst 2017*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5798)
- MAES Glenn, (met aanvullingen en aanpassingen door) LELOUP Geert, *Archief van de Federale Overheidsdienst Financiën: Koninklijke Munt van België. Archiefselectielijst 2017*, Algemeen Rijksarchief, 2017. (Publ. 5799)
- *Selectielijst voor de archieven van de rechterlijke macht (2017)*. FOD Justitie, Directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie, Omzendbrief nr. 258, 1 augustus 2017.
- *Tableau de tri des archives du pouvoir judiciaire (2017)*. SPF Justice, Direction générale Organisation judiciaire, Circulaire n° 258, 1 août 2017.
- *Selectielijst voor Vlaamse gemeentearchieven. Voorschriften en advies. Deel 1. Bestuur van de gemeente. Deel 2. Interne taken. Deel 3. Publieke taken (onvolledig)*. Selectielijst opgemaakt door de subwerkgroep Selectielijst Gemeenten (VVBAD vzw), goedgekeurd door de Algemeen Rijksarchivaris op 12 oktober 2017.

De selectielijsten zijn raadpleegbaar op de website van het Rijksarchief. Een elektronische versie kan gratis worden gedownload via de webshop van het Rijksarchief (<http://webshop.arch.be>).

5. Accenten in het archieftoezicht

Het Rijksarchief probeert via inspectiebezoeken zoveel mogelijk categorieën van instellingen die binnen haar toezichtsdomein vallen te bereiken, maar toch kunnen regionaal verschillende accenten worden vastgesteld.

De **centrale afdeling Toezicht** zette in 2017 verder in op de opmaak van selectielijsten voor de FOD Financiën en op de actualisatie en vertaling van selectielijsten voor de FOD Sociale Zekerheid. In het domein van de openbare instellingen van sociale zekerheid werd het Fonds voor arbeidsongevallen bezocht, op vraag van de administratie zelf. Het Fonds voor arbeidsongevallen diende in het kader van de fusie met het Fonds voor Beroepsziekten tot het nieuwe Federale Agentschap voor Beroepsrisico's – Fedris, opgericht op 1 januari 2017 – immers over te gaan tot een selectie en gedeeltelijke vernietiging en/of overbrenging van haar archieven. Eveneens met het oog op een nakende fusie werd een selectielijst opgemaakt voor de archieven van het Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agronomie (CODA). Deze wetenschappelijke instelling van de FOD Volksgezondheid werd op 1 april 2018 samengevoegd met het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV) tot het nieuw federaal onderzoekscentrum Sciensano. Het CODA had in het verleden nog geen archief naar het Rijksarchief overgebracht en de opmaak van een selectielijst moest toelaten om de historisch waardevolle archieven van de instelling voor overbrenging en definitieve bewaring in het Rijksarchief te vrijwaren, en de verhuis naar de nieuwe locatie in goede banen te leiden.

De afdeling maakte ook werk van de actualisatie van twee zgn. generieke selectielijsten, namelijk de selectielijst voor de archieven van de lokale politie (de vorige versie dateerde van 2006) en deze voor de archieven van de rechterlijke orde (hoven en rechtbanken van de rechterlijke macht). Voor dit laatste project tekende een werkgroep bestaande uit vier archivariissen uit Brussel, Vlaanderen en Wallonië. Zij bezochten elk binnen hun regio de contactpersonen van de diverse hoven en rechtbanken aangeduid door het College van Hoven en Rechtbanken en door het College van het Openbaar Ministerie. De resultaten van de individuele inspectiebezoeken werden vervolgens door de werkgroep besproken en verwerkt in een nieuwe selectielijst, die op 1 augustus 2017 werd gevalideerd door Koen Geens, Minister van Justitie.

Om de federale overheidsorganisaties te ondersteunen bij de overschakeling naar paperless werken, werd in 2016-2017 in samenwerking met het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid (OFO) het eerste opleidingstraject "Duurzaam Digitaal Werken" georganiseerd. Vijf projectteams van federale overheidsdiensten – de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, de FOD Justitie, de FOD Personeel & organisatie, de FOD Sociale Zekerheid en de Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS) – werkten onder begeleiding van coaches van het Rijksarchief en van het OFO aan de implementatie van een digitaliseringsproject binnen de eigen organisatie.

In de **Vlaamse Rijksarchieven** ging de aandacht van de rijksarchivariissen vooral uit naar bezoeken aan hoven en rechtbanken en naar kerkfabrieken (respectievelijk 47 % en 22 % van het totale aantal toezichtsactiviteiten).

Het groot aantal bezoeken aan gerechtelijke instanties is een rechtstreeks gevolg van de hertekening van de gerechtelijke kantons op basis van geografische verdeling en werklust, waardoor tientallen, kleinere vredegerichten verdwijnen en de archieven bijgevolg geselecteerd dienen te

worden. Een deel van het archief moet uiteraard overgebracht worden naar de rechtsopvolger om de goede werking van de gerechtelijke diensten en de rechtszekerheid van de partijen te waarborgen. Archieven die geen administratief-juridisch nut meer hebben, dienen geselecteerd te worden met het oog op de fysieke vernietiging of overbrenging naar het Rijksarchief.

De Vlaamse rijksarchivarissen bezochten ook een twintigtal parochies. De focus op kerkarchieven is niet nieuw. De katholieke geloofsgemeenschap in België vergrijsst en neemt sterk af. Parochiekerken verminderen het aantal diensten of sluiten volledig, pastorieën krijgen een nieuwe bestemming. Al deze factoren vormen een ernstige bedreiging voor het voortbestaan van lokale kerkarchieven. Nochtans betreft het vaak oude en zeer waardevolle archieven. In Oost-Vlaanderen loopt sinds 2005 een gezamenlijk project van het Rijksarchief te Gent en het Bisdom Gent om de kerkarchieven van de 427 parochies in kaart te brengen, te inventariseren en indien nodig, in bewaring te geven bij het Rijksarchief. Dank zij de inzet van een gedreven team vrijwilligers konden reeds vele honderden parochiearchieven worden geïnventariseerd.

Het Rijksarchief Kortrijk bezocht in 2017 vijftien kerkfabrieken, een gevolg van een infosessie georganiseerd in het najaar van 2016, in samenwerking met KADOC. In het Rijksarchief Antwerpen-Beveren resulteerde de goede contacten met zowel het bisdom als met de kerkfabrieken in de bewaargeving van het archief van de Sint-Carolus Borromeusparochie (24 strekkende meter), inclusief een collectie achttiende-eeuwse bouwtekeningen die opgenomen is op de Vlaamse topstukkenlijst. Anderzijds werd de overbrenging voorbereid van het kerkarchief van Sint-Antonius van Padua te Antwerpen, met inbegrip van dat van de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Goed Succes in de Sint-Walburgiskerk (teruggaand tot 1421).

De toezichtsactiviteiten t.a.v. gemeenten staan qua aantal op de derde plaats (slechts 9 bezoeken). Van een systematische inspectieronde in de gemeenten is dus geen sprake, maar de Operationele Directie Vlaanderen heeft wel geïnvesteerd in een contactdag voor gemeentesecretarissen en -archivarissen in alle Rijksarchieven in Vlaanderen, waar nuttige informatie werd verstrekt over de vigerende bevoegdheidsverdeling inzake lokale archieven (de bevoegdheid over het openbare archiefwezen valt in Vlaanderen zowel onder de federale Archiefwet als onder het Vlaamse Archiefdecreet), over de werking en het takenpakket van het Rijksarchief (o.a. de vrijwilligerswerking), en over de toepassing van de selectielijst voor gemeentearchieven.²

De toezichtsactiviteiten van de **Operationele Directie 3 – Rijksarchieven in Brussel** stonden voornamelijk in het teken van de voorbereiding en opvolging van archiefoverbrengingen. In 2017 werd niet minder dan 3.641 strekkende meter archief overgebracht naar de Brusselse Rijksarchieven. Het betreft archieven van de centrale diensten van de FOD's, zoals de Directie-generaal Oorlogsslachtoffers van de FOD Sociale Zekerheid en de Algemene Directie Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken, maar ook van instellingen van openbaar nut, wetenschappelijke instellingen enz.

Twee belangrijke operaties verdienen een speciale vermelding. In uitvoering van een beslissing van het College van Procureurs-generaal van 4 mei 2016, werden in de periode november 2016 - maart 2017, de archieven van de voormalige militaire rechtscollèges voor de repressie van de collaboratie na de Tweede Wereldoorlog uit het Brusselse Justitiepaleis overgebracht naar ARA2.

Het betreft in totaal 1400 strekkende meter archief: fchesystemen, registers, dossiers en documentatie. Geïnteresseerden die de archieven van de krijgssauditoraten en de krijgswaars, van het Auditoraat-Generaal en van het Krijgshof wensden te raadplegen, dienen een gemotiveerde vraag te richten tot het College van procureurs-generaal.

In 2017 werd ook een aanvang gemaakt met de uitvoering van het Memorandum of Understanding van 11 december 2014 tussen de Belgische FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en het Rijksarchief inzake de overbrenging van de zgn. "Afrika-archieven" (en het addendum van 1 februari 2016). Het betreft het historisch archief van het Ministerie van Koloniën en dat van de Gouverneur-generaal te Léopoldville, samen goed voor 9,5 km archief uit de periode 1885-1962. In een eerste fase werd gestart met de overbrenging van de omvangrijke reeks personeelsdossiers uit het archief van de diensten van de Ontwikkelingssamenwerking die betrekking hebben op de koloniale periode.

Uit de cijfers van de **Rijksarchieven van Wallonië (Operationele Directie 2)** blijkt een duidelijke focus op lokale archieven: er vonden 43 bezoeken aan gemeenten plaats. Een groot deel van deze bezoeken kan op conto geschreven worden van het project 'Lokaal archief Wallonië', dat sinds 2010 geïnteresseerde lokale besturen ondersteunt bij hun document- en archiefbeheer. Op basis van een partnerovereenkomst, vaak gespreid over meerdere jaren, stelt het Rijksarchief ambulante rijksarchivarissen ter beschikking van gemeenten en OCMW's voor het wegwerken van archiefachterstanden, voor het vormen van personeelsleden en voor ondersteuning bij specifieke dossiers (bijvoorbeeld de behandeling van documenten aangetast door schimmel, de opmaak van lastenboeken, de inrichting van archieflokalen). De loonkost van de archivarissen in kwestie wordt gedragen door de gemeente of het OCMW (facturatie in functie van het aantal gewerkte dagen of maanden).

De formule kent een groot succes. Sinds 2010 hebben al meer dan 80 lokale besturen zich aangesloten. De voordelen voor de lokale besturen zijn legio:

- de formule biedt een antwoord op concrete en dringende bestuurlijke noden
- structurele behandeling, op maat van de documentenflow
- interventies ter plaatse door professionele archivarissen
- wegwerken van de archiefachterstanden overeenkomstig de wettelijke voorschriften
- snelle en aanzienlijke plaatswinst, die voor de administratie een stimulans betekent om de werking te verbeteren en om de digitale omslag te realiseren
- beperkte en gebudgetteerde kosten die over verscheidene jaren kunnen worden gespreid.

Maar ook voor het Rijksarchief biedt het project 'Lokaal archief Wallonië' een grote meerwaarde. Aangezien de meeste besturen ervoor kiezen om hun archief van vóór 1977 (het jaar van de gemeentefusies) over te brengen naar het Rijksarchief, kan dit archivalisch erfgoed beter worden bewaard en sneller beschikbaar worden gesteld. Het Rijksarchief ziet m.a.w. toe op het volledige proces van selectie, overbrenging en ordening van het archief, en is ook verantwoordelijk voor de redactie en (online) publicatie van inventarissen. De expertise die de voorbije jaren werd opgedaan inzake lokale archieven zal in 2018 van pas komen bij de volledige herziening van de selectielijst voor gemeentearchieven binnen het Waals Gewest.

² RA te Antwerpen-Beveren: 3 april 2017; RA te Hasselt: 7 april 2017, RA te Gent, 10 april 2017; RA te Kortrijk: 26 april 2017; RA te Brugge: 8 mei 2017; RA te Leuven: 12 mei 2017.

Daarnaast richtten de toezichtsactiviteiten van de Waalse rijksarchivarissen zich voornamelijk op de buitendiensten van de FOD Financiën (27 bezoeken, vnl. gerealiseerd in het kader van het SATURN-project³, dat sinds 2013 instaat voor een gestructureerde aanpak van de selectie, ordening, verpakking en overbrenging van archieven van de FOD Financiën) en op de hoven en rechtbanken (25 bezoeken). In het kader van een de voorbereiding van een studie over 500 jaar protestantisme werd tenslotte ook veel tijd geïnvesteerd in bezoeken aan protestantse kerkfabrieken. Een rijksarchivaris bezocht maar liefst 21 kerkfabrieken (twaalf in de provincie Henegouwen, vier in de provincie Luik, twee in de provincie Luxemburg, twee in Namen en één in Waals-Brabant) om het archivalisch patrimonium van deze instellingen in kaart te brengen en de verantwoordelijken te sensibiliseren voor een correct archiefbeheer. Naar aanleiding van dit initiatief besliste de protestantse kerkfabriek van Dour om haar historische archieven aan het RA Bergen over te dragen. Verwacht wordt dat andere instellingen dit voorbeeld zullen volgen.

6. Een gevarieerd archieflandschap

Al deze toezichtsactiviteiten leveren een caleidoscopisch beeld op van het Belgische archieflandschap (uiteraard voor wat betreft de instellingen die onder het archieftoezicht van het Rijksarchief vallen). Het informatie- en archiefbeheer bij de overheden varieert van zeer performant tot matig, met uitschieters in positieve en in negatieve zin.

In het algemeen stelt het Rijksarchief vast dat het heel wat overheidsinstellingen nog steeds ontbreekt aan een samenhangende visie en een coherent beleid inzake archief- en informatiebeheer. Gekwalificeerde archivaris-informatiebeheerders zijn eerder schaars en hun hiërarchische positie biedt hen vaak onvoldoende ruimte voor initiatief. Ze worden niet systematisch betrokken bij beslissingen die een impact hebben op het informatiebeheer (zoals het ICT-beleid), en ontberen de nodige ondersteuning bij het opzetten van interne procedures voor het beheer, de selectie en de bewaring op langere termijn van zowel analoge als digitale informatie.

Vrijwel alle administraties zijn de afgelopen jaren overgestapt op digitaal werken. Zij beheren evenwel nog aanzienlijke hoeveelheden papieren archieven die nog een tijdlang (zie de bewaar-

termijnen vastgelegd in de selectielijsten) bewaard moeten worden alvorens ze hun definitieve bestemming (vernietiging of overbrenging naar het Rijksarchief) krijgen. Het is bijgevolg belangrijk dat administraties blijven investeren in archiefruimten die schoon zijn, goed onderhouden worden en voldoen aan de technische normen inzake draagkracht, binnenklimaat (relatieve vochtigheid en temperatuur), branddetectie, inbraakbeveiliging enz. zoals vastgelegd door de minister.⁴ In de praktijk werd het Rijksarchief ook in 2017 geconfronteerd met een aantal grootschalige schimmeluitbraken ten gevolge van slechte bewaaromstandigheden van archieven. Dit is niet alleen nefast voor de bedrijfsvoering en voor het imago van de betrokken instelling; het vormt een bedreiging voor het voortbestaan van de documenten die na het verstrijken van het administratief-juridisch nut naar het Rijksarchief moeten worden overgebracht ten behoeve van rechten bewijzende burgers, ambtenaren, historici en andere wetenschappers, lokale vorsers enz. Aangetaste archieven die historisch waardevol zijn, dienen een aangepaste behandeling te ondergaan waarvan de kostprijs (zeer) hoog kan oplopen.

Naast de opslag van papieren archief, is er ook dringend aandacht nodig voor het beheer en de archivering van digitale informatie. Digitaal informatiebeheer vereist dat informatie wordt opgeslagen en beheerd in een digitaal systeem: een document management systeem (DMS) of een bedrijfssysteem. Indien er ook specifieke records management functionaliteiten voorzien zijn zoals het toekennen van bewaartermijnen, het toepassen van bestemmingen (bewaren of vernietigen), het vastleggen van onwijzigbare documenten, de omzetting naar archiveringsformaten enz. kan gesproken worden van een archiveringssysteem.

Het Rijksarchief stelt vast dat digitaal archief in de meeste overheidsorganisaties vandaag wordt opgeslagen en bewaard in verschillende systemen: document management systemen of bedrijfssystemen, maar ook op netwerkschijven, in mailboxen enz. De administraties hebben onvoldoende zicht op het geheel aan informatie dat zich in de digitale systemen bevindt. Een volwaardig elektronisch archiveringssysteem komt slechts in een minderheid van de administraties voor. Het Rijksarchief hoopt dat de publicatie van de uitvoeringsbesluiten van de Digital Act⁵, voorzien voor eind 2018, een positieve impuls zal blijken voor duurzaam digitaal informatiebeheer bij de overheid.

³ SATURN: Selection of Archives and Transfer Under Right conditions.

⁴ Ministerieel besluit van 12 december 2016 tot gedeeltelijke uitvoering van artikel 6 van het koninklijk besluit van 18 augustus 2010 tot uitvoering van de artikelen 5 en 6 van de archiefwet van 24 juni 1955, *Belgisch Staatsblad*, 21.12.2016.

⁵ Wet van 21 juli 2016 tot uitvoering en aanvulling van de verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, houdende invoeging van titel 2 in boek XII "Recht van de elektronische economie" van het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan titel 2 van boek XII en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan titel 2 van boek XII, in de boeken I, XV en XVII van het Wetboek van economisch recht. *Belgisch Staatsblad*, 28.09.2016.